

CAMPAGNEBRIEF

H A N D I N H A N D

Driemaandelijks • jaargang 24 / 2016 • nr. 4 • oktober - november - december 2016 • Afgiftekantoor: 2099 Antwerpen X

Afzender: Hand in Hand vzw, Grote Steenweg 91, 2600 Berchem

Beste lezer,

Hand in Hand wenst u prettige eindejaarsdagen, een gelukkig nieuwjaar en veel goede voornemens. Onze eigen voornemens vindt u in dit nummer. We starten weldra met een nieuwe campagne over het onderliggende structurele racisme in onze maatschappij: dekoloniseer de lokale samenleving. De eerste regionale Kick-off gaat door in Gent op 14 januari. Andere steden volgen. Verder geven we wat toelichting bij dit campagneconcept, wat is dekolonisatie voor Hand in Hand?

Op de trefdag van 8 oktober bekleemtoonden een aantal deskundigen de actualiteit van de noodzaak aan dekoloniseren (zie verslag). Het "non-debat" over Zwarte Piet was hier een mooie illustratie van. Lees ons standpunt hierover. Praktijktesten blijft een tweede speerpunt en er komt opnieuw beweging in dat dossier.

Tenslotte doen we een oproep om ons financieel te steunen. Campagne voeren kost geld en onze middelen zijn helaas beperkt.

REGIONALE KICK-OFF GENT

Zaterdagvoormiddag 14 januari

MET GASTSPREKER MATHIEU CHARLES (BELGIAN RENAISSANCE)

Begin 2017 start Hand in Hand met een campagne "Dekoloniseer de lokale samenleving". Vorige eeuw werden door de dekolonisatie de ex-kolonies zelfstandige en onafhankelijke staten met volle rechten op het internationale forum. Vandaag moeten we ervoor zorgen dat iedereen als volwaardige burger erkend wordt. Met ieder zijn/haar inbreng, van welke afkomst dan ook.

Voel je je hierdoor aangesproken? Wil je ten gronde iets doen aan racisme en de discriminatie van mensen met een migratieachtergrond in deze samenleving? Dan is deze Regionale Kick-Off in Gent een must als je mee wil werken aan de campagne! Je komt er andere vrijwilligers tegen die de handen uit de mouwen willen steken.

Mathieu Charles, medeoprichter Belgian Renaissance (collectief ter verbetering van de positie van de Afrikaanse/zwarte diaspora), geeft een inleiding over het thema "dekolonisatie". Na een korte toelichting bij de campagne, bekijken we samen wat we concreet kunnen doen in Gent op de actieruimten bibliotheken, scholen, tradities en publieke ruimte.

Je leert er waarom campagne voeren hierover belangrijk is en hoe je hieraan als vrijwilliger kan meewerken. Na 14 januari heeft de term "dekoloniseren" geen geheimen meer voor jou en sta je trappelen om in Gent en/of elders actie te voeren. Voorkennis is absoluut niet vereist. Alleen een dosis empathie en actiebereidheid.

Ben je nog niet helemaal overtuigd van het belang van dekolonisatie, neem dan een kijkje op <https://www.youtube.com/>

[watch?v=ojwraY1vZhk](https://www.youtube.com/watch?v=ojwraY1vZhk) en luister naar Slam Poet Seckou Ouologuem.

In de maanden daarna komen we ook in andere steden, alvast in Mechelen (25 maart) en Leuven (mei). Meer info over de inhoud van de campagne op www.anti-racisme.be.

Praktisch

PROGRAMMA

9u30 Deuren open

10u Welkom en campagnetoelichting

10u20 Mathieu Charles over de noodzaak aan dekolonisatie

10u50 Labo vzw over de historiek van acties in Gent

11u Toelichting bij de werking van Hand in Hand-Gent

11u 10 Pauze

11u25 Interactieve actiemethodiek

11u40 Werkgroepen over acties op de vier terreinen (bibliotheken, scholen, publieke ruimte, tradities).

13u Einde en hapje

PLAATS: FEWA Nepali Restaurant, Koningin Maria Hendrikaplein 9 te 9000 Gent (= plein voor het St. Pietersstation).

TOEGANG IS GRATIS (inclusief drank en hapje 's middags) maar inschrijven vooraf verplicht via <http://www.anti-racisme.be/nl/inschrijving-kick-gent-1412017> wegens maximum aantal plaatsen.

ORGANISATIE: Hand in Hand tegen racisme vzw, met de steun van Labo vzw en Hand in Hand Gent, www.anti-racisme.be, info@anti-racisme.be, Grote Steenweg 91, 2600 Berchem, 03 281 15

DEKOLONISATIE V

WAT BEDOELT HAND IN HAND MET "DEKOLONISATIE VAN DE GEEST"?

Wat betekent dekoloniseren voor Hand in Hand? Wat is het verband met onze strijd tegen racisme en discriminatie? Wat willen we lokaal juist bereiken? Wat gaan we wel doen en wat niet?

Hieronder geven we wat toelichting bij het begrip "dekolonisatie van de geest" zoals wij dat vertalen in onze algemene campagnedoelstellingen. In die zin is het geen afgewerkte of abstracte definitie maar een concreet "work in progress".

Om dit toe te lichten moeten we eerst een stapje terug zetten in de tijd. Daarna kijken we naar hoe Hand in Hand dit wil invullen voor het heden en de toekomst van onze samenleving.

EEN HISTORISCHE TERUGBLIK... VAN DEKOLONISATIE NAAR DEKOLONISATIE VAN DE GEEST

Dekolonisatie is een term voor het historische bevrijdingsproces waarbij de bevolking van de voormalige kolonies in de tweede helft van de 20ste eeuw haar onafhankelijkheid afdwong van de (vooral) Europese kolonisatoren.

De kolonisatie en haar propagandamachine had tegelijk het denken "gekoloniseerd" en de bevolking van de kolonies het gevoel gegeven dat ze minderwaardig waren en dat ze best de levenswijze van de kolonisatoren nastreefden. Een aantal denkers uit het Globale Zuiden riep daarom op voor een "dekolonisatie van de geest", waarbij de onderdrukte bevolking zich ook zou bevrijden van onderdrukkende ideeën ("free your mind").

In de koloniserende staten leidden de koloniale machtsverhoudingen en propaganda tegelijk tot het idee dat westerlingen superieur waren aan de rest van de wereld. Een pseudowetenschappelijk onderbouwd racisme ondersteunde in de 19de eeuw deze blik op de werkelijkheid. Dat racisme paste in een alomvattende koloniale ideologie die de uitbuiting van een groot deel van de wereldbevolking "rechtvaardigde".

INVLOED VAN KOLONIALE MACHTSVERHOUDINGEN EN DENKBEELDEN OP HET HEDEN

De kolonies zijn onafhankelijk geworden maar neokoloniale machtsstructuren bestendigen nog steeds de westerse dominantie over een groot deel van de wereld, met behulp van lokale elites. Deze ongelijke machtsverhoudingen weerspiegelen zich in onze eigen samenleving, tussen mensen met en zonder migratieachtergrond uit het Globale Zuiden.

Tegelijk leiden de oude koloniale denkbeelden een hardnekkig voortbestaan. De zogenaamd wetenschappelijke rassenleer wordt niet meer au sérieux genomen maar allerlei racistische vooroordelen blijven welig tieren, zoals de sociale media keer op keer aantonen.

Deze gemoderniseerde koloniale denkbeelden (eigenlijk een neokoloniale ideologie) legitimeren de hardnekkige discriminatie van mensen met een migratieachtergrond op allerlei levensdomeinen.

WAT IS HET VERBAND MET DE STRIJD TEGEN RACISME VAN HAND IN HAND?

Hand in Hand voert campagnes voor een samenleving zonder discriminatie en racisme. We doen dit momenteel op drie manieren.

Eén. We bestrijden elke vorm van discriminatie van mensen met een migratieachtergrond. Als belangrijkste actuele eis vragen we daarom aan de overheid juridisch bindende praktijktesten op het vlak van arbeidsmarkt en huisvesting.

Twee. We nemen engagement op in bredere samenwerkingsverbanden zoals Hart boven Hard, om onze bekommernis over een betere vertegenwoordiging van mensen met een migratieachtergrond in het middenveld kracht bij te zetten.

Drie. Tegelijk willen we iets doen aan het onderliggende structurele racisme dat deze discriminatie legitimeert, op individueel niveau vaak onbewust en soms ook ongewild (een “blinde vlek”). Met “structureel” bedoelen we machtsverhoudingen en denkbeelden die de individuele verantwoordelijkheid overstijgen en voor een deel ingebakken zijn in onze maatschappij.

We zijn van mening dat dit structurele racisme voor een deel in stand gehouden wordt door die oude koloniale denkbeelden en machtsverhoudingen.

Dekolonisatie van de geest is voor Hand in Hand daarom niet vrijblijvend en gericht op reële maatschappelijke veranderingen in de huidige samenleving.

DEKOLONISATIE VAN DE GEEST GAAT VOOR HAND IN HAND ZOWEL OVER MENSEN MET ALS ZONDER MIGRATIEACHTERGROND

Structuren aanpakken gaat echter niet zonder de hulp van mensen. Mensen met en zonder migratieachtergrond die zich samen bevrijden van neokoloniale denkbeelden.

We zijn er van overtuigd dat het in het voordeel is van de samenleving in haar geheel om dit te duiden en vervolgens te overstijgen.

Bij mensen zonder migratieachtergrond is er meestal wel een grotere “blinde vlek” aanwezig over deze thematiek. Mensen met een migratieachtergrond ervaren het racisme immers dagelijks aan den lijve. Mensen zonder migratieachtergrond zijn zich vaak van geen kwaad bewust en ervaren de voordelen van hun positie als een natuurlijk gegeven.

De medewerking van mensen met een migratieachtergrond om deze blinde vlek aan te pakken lijkt ons onontbeerlijk.

DEKOLONISATIE VAN DE GEEST GAAT VOOR HAND IN HAND NIET ALLEEN OVER HET VERLEDEN MAAR OOK EN VOORAL OVER HEDEN EN TOEKOMST

We kijken naar het verleden, naar waar die koloniale denkbeelden en structuren vandaan komen, maar het gaat ons in eerste instantie niet om dat verleden “an sich”. We willen vooral de negatieve effecten op het heden aanklagen en zo ruimte vrij maken voor een toekomst in volstrekte gelijkwaardigheid.

Om de blinde vlek hierover in de samenleving beter te kunnen bestrijden, is het wel nodig te werken aan voldoende historisch inzicht. Niet om “schuldigen” aan te wijzen, maar wel om onze verantwoordelijkheid te kunnen opnemen in het heden. We kunnen maar samen verdergeraken als we het koloniale verleden erkennen en verwerken. Dit is een continu proces.

DEKOLONISATIE VAN DE GEEST GAAT VOOR HAND IN HAND NIET ALLEEN OVER CONGO, MAAR OOK EN VOORAL OVER DE HUIDIGE SUPERDIVERSE SAMENLEVING

Als we kijken naar het koloniale verleden, betekent dit voor België in de praktijk vooral haar problematische verhouding met haar ex-kolonies in Afrika (Congo, Rwanda en Burundi). De gevolgen van dat specifieke koloniale verleden zijn logischerwijze

het meest zichtbaar, zoals die tot uiting komen in standbeelden en straatnamen, literatuur, handboeken, lespakketten en sommige tradities.

Het gaat ons echter niet om deze koloniale geschiedenis op zich, maar om Congo als bij uitstek Belgisch voorbeeld van toepassing van koloniale denkbeelden en machtsuitoefening. Het kan ook toegepast worden op gelijkaardige processen elders in de wereld en is die zin zeker ook relevant voor mensen met een migratieachtergrond die niet uit de Belgische ex-kolonies afkomstig zijn.

Standbeelden, straatnamen, clichés in (hand)boeken en tradities die met de kolonisatie van Congo te maken hebben “dekoloniseren” is dan een methode om in België de “blinde vlek” over het hardnekkig en kwetsend karakter van koloniale denkbeelden aan te pakken.

WAAROM DE KEUZE VOOR EEN LOKALE CAMPAGNE OVER DEKOLONISATIE VAN DE GEEST?

Koloniale denkbeelden en machtsverhoudingen doordringen de hele maatschappij maar we zijn van mening dat we de blinde vlek hierover makkelijker kunnen doorbreken door te vertrekken vanuit de lokale realiteit.

Heel concreet willen we inzetten op een aantal deelterreinen, waar koloniale denkbeelden structureel aanwezig kunnen zijn en bestaande machtsverhoudingen in stand kunnen houden: bibliotheken, scholen, tradities, de openbare ruimte en het voorlichtingsbeleid van steden en gemeenten.

De lokale campagne steunt volledig op vrijwilligers en de vrijwillige medewerking van lokale partnerorganisaties. Hand in Hand wil deze lokale acties wel zoveel mogelijk landelijk ondersteunen, ook door in te spelen op zaken die het lokale overstijgen.

VERSLAG TREFDAG 8 OKTOBER

Op 8 oktober hadden we een boeiende trefdag ter voorbereiding van onze campagne “dekoloniseer de lokale samenleving”.

Meryem Kanmaz was de perfecte moderator en de aanwezige sprekers gaven een bijzonder interessante invulling van het begrip “dekolonisatie van de Geest”. Het geheel werd schitterend ingeleid door Slam Poet **Seckou Ouologuem**.

Matthias De Groof, onderzoeker Universiteit Antwerpen (postkoloniale studies), sprak over het belang van bewustwording van wat het kolonialisme betekent voor het heden. Het is immers een blinde vlek, een echte “olifant in de kamer”. Dekoloniseren is voor hem bewust worden van de voordelen die de autochtone Belg nu nog steeds geniet door het kolonialisme.

Omar Ba, Consultant Diversity & Inclusion en anti-racisme activist, legde de nadruk op de zeer ongelijke machtsverhoudingen tijdens het kolonialisme. Dit vertaalde zich in een brutale repressie, propaganda, hardnekkige beelden, het concept van rassen ... In de ex-kolonies werken deze machtsverhoudingen nog steeds door, vooral in hun economische dimensie.

Dekoloniseren is de waarheid herstellen die er nooit is geweest, wat was en is kolonisatie en wat moet daarrond nu nog gebeuren.

Heleen Debeuckelaere, schrijfster, historica en activiste, stelde het begrip “dekoloniseren” tegenover het begrip “diversiteit”. Diversiteit impliceert voor haar een neutraal nulpunt (in België de blanke man) en daarbuiten is alles “divers”. Diversiteit behelst een risico op exotisme en “tokenisme” (bv. foto's van een “divers” publiek op een website versus een witte raad van beheer achter de schermen). Diversiteit kan ook perfect ingepast worden in een kapitalistische maatschappij,

dekoloniseren daarentegen roept op tot andere machtsverhoudingen, ook economisch.

Samira Azabar, sociologe, educatief medewerkster vzw Motief en activiste bij BOEH, betoogde dat dekoloniseren ook vandaag nog nodig is tegen onderdrukking. Het verleden van uitbuiting en onderdrukking toont aan dat het Westen helemaal niet zo superieur als het zelf laat uitschijnen. Het koloniaal gebeuren is nog steeds bezig maar nu gaat dit eerder ten koste van de rechten van moslims, vluchtelingen en mensen zonder papieren. Is dekoloniseren de juiste term gezien de veelomvattende betekenis hiervan?

Volgens **Omar Ba** is het huidig racisme verbonden met het kolonialisme. In de antiracistische strijd moeten de verschillende aspecten toegelicht worden, ook het koloniale verleden. Zo was er bij alle westerse leiders veel lof voor de ondertussen overleden Mandela maar in een stad als Antwerpen zijn er alleen maar straten die genoemd zijn naar de stichters van de Apartheid. Het is nodig mensen bewust te maken waarom een Bothastraat toen belangrijk was. Dekoloniseren is dus heel concreet.

Ook volgens **Matthias De Groof** is de term dekolonisatie heel geldig, want de Belgen zijn evengoed gekoloniseerd door een enorme propagandamachine ten voordele van de kolonisatie. Uiteraard ging de kolonisatie hier wel gepaard met allerlei voorrechten, wat het besef van de eigen kolonisering veel moeilijker maakt. Racisme was een instrument van het kolonialisme om deze voorrechten als iets natuurlijk voor te stellen, de gekoloniseerde was zogezegd minderwaardig.

Voor **Heleen Debeuckelaere** is dekoloniseren de beste paraplu om heden, verleden en toekomst te verbinden. Het verleden is immers alomtegen-

woordig in het heden. Heleen verzet zich tegen het zogenaamde “diversiteitsdenken (à la Benetton)”. Zeggen “ik zie geen kleur” is ook racistisch, want het is een omweg om niet de vinger op de wonde te moeten leggen, om discriminatie niet te moeten erkennen. Diversiteit is bijna een marketingstrategie, maar eigenlijk zijn we niet “happy together”, er zijn problemen die aangepakt moeten worden..

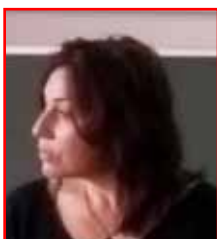
Samira Azabar legt de nadruk op de link met het heden, met de gelijkaardige mechanismen tegen moslims als vroeger in de kolonies. Dekoloniseren is dan een methode om die witte privileges aan te pakken. Door de ontmaskering van het koloniale verleden van België wordt de morele macht van de meerderheid in vraag gesteld.

Tegelijk leidt dekoloniseren tot het creëren van verbondenheid tussen verschillende groepen, in een gezamenlijke strijd tegen onderdrukking. Een dergelijke mentaliteitsshift is een werk van lange adem maar kan ook heel klein starten. De vormingen van Motief over machtsverhoudingen leiden vaak tot een openbaring bij de witte deelnemers.

Verschiedende sprekers waarschuwen wel dat het proces van dekolonisatie in de VS niet zomaar gelijk gesteld kan worden aan het dekoloniseren van de Afrikaans-Aziatische verhoudingen met Europa. Het koloniale verleden van Europa en van België in het bijzonder heeft toch wel een specifieke duiding nodig.

De sprekers gaven ook toelichting bij hun eigen concrete engagement.

In de aansluitende werkgroepen werden de campagnevoorstellen van Hand in Hand verder verfijnd. Het eindresultaat zal te vinden zijn in het campagnedossier dat we begin 2017 zullen toelichten op een reeks regionale startdagen.

Meryem Kanmaz

Seckou Ouologuem

Matthias De Groof

Omar Ba

Heleen Debeuckelaere

Samira Azabar

TESTCASE DEKOLONISATIE

ZWART ALS ROET OF DOOR ROET?

Ongetwijfeld volgde u de voorbije week ook met enige verbazing de hevige discussies over het zogenaamde Pietenpact, een intentieverklaring van enkele belangrijke maatschappelijke organisaties en bedrijven.

Hand in Hand was geen initiatiefnemer maar als antiracistische beweging kunnen we dit wel ondersteunen [zie <http://www.deburen.eu/nl/nieuws-opinie/detail/deburen-stelt-pietenpact-voor>]. Het pact zegt immers alleen "Het uitgangspunt is dat we Sinterklaas vieren zonder raciale stereotypen. Voor de rest is de invulling van het feest vrij: de Sint kiest lekker zelf of hij zonder of met pieten - roetveegpieten, regenboogpieten, ongeschminkte pieten - jong en oud komt verblijden."

Er bestaan hiervoor goede redenen. En nochtans werden we op sociale media overspoeld door nauwelijks rationale argumenten. Integendeel, er werd een karikatuur gemaakt van de zogenaamd "politiek correcte" elite die "onze" tradities wou afschaffen.

De voorbije jaren zijn de meeste argumenten pro en contra meermaals de revue gepasseerd. Alleen schijnt niemand die te lezen of te onthouden.

Toch is het nuttig enkele bedenkingen over de voorbije discussie mee te geven. We willen minstens enkele tegenstrijdigheden aan het licht brengen en bijgevolg bepaalde onwaarheden ontkrachten. We schetsen waarom we dit zogenaamde "non-debat" toch belangrijk vinden en hoe we het ruimer willen kaderen.

1. DEZE TRADITIE AFSCHAFFEN? WE WILLEN EEN LEUK SINTERKLAASFEEST VOOR IEDEREEN

Net zoals de trekkers van het Pietenpact, wil Hand in Hand het kinderfeest absoluut behouden. Er is geen sprake van het afschaffen of het vergallen van het plezier van kinderen en (groot-)ouders. We willen dat het een leuk feest wordt voor alle kinderen, ook voor kinderen die zelf een zwarte huidskleur hebben. De verhalen over pesterijen die te maken hebben met een vereenzelviging tussen Zwarte Piet en zwarte mensen zijn massaal. En niet op een positieve wijze ...

Het enige dat het Pietenpact vooropstelt, is inlevingsvermogen in het leed van deze kinderen. Dit kan door de beeldvorming van Zwarte Piet los te koppelen van vooroordelen over zwarte mensen.

Anno 2016, in een superdiverse samenleving, zou Piet iemand met een zwarte huidskleur kunnen zijn, weliswaar bevrijd van alle elementen met een racistische inslag. In de praktijk koos Vlaanderen al lang voor het schoorsteenverhaal. En dat resulteerde in een vreemde contradictie...

2. DE GROTE CONTRADICTIE. PIET IS VOLGENS IEDEREEN ZWART DOOR HET ROET VAN DE SCHOORSTEEN EN TOCH MOET HIJ ER BLIJVEN UITZIEN ALS EEN ZWARTE VOLGENS DE BEELDVORMING UIT DE KOLONIALE TIJD.

Het Pietenpact gaat gewoon verder op de evolutie van de laatste jaren in Vlaanderen, mooi uitgebeeld door Ketnet bij de intrede van de Sint in Antwerpen. De facto is daar duidelijk gemaakt dat Zwarte Piet zwart is door het roet van de schoorsteen en niet door zijn huidskleur. De meeste kinderen zijn daar vermoedelijk ook van overtuigd en hebben daarop zich geen probleem mee.

Het Pietenpact vraagt een consequent beeld. Dikke lippen, oorringen, bepaalde gedragingen of taalgebruik, ... zijn duidelijk niet het gevolg van de passage door de schoorsteen en verwijzen wel degelijk naar een koloniaal verleden waarin zwarte mensen als minderwaardig en als slaven werden voorgesteld.

De figuur van Zwarte Piet is volgens de tegenstanders niet racistisch want het gaat zagezegd helemaal niet over iemand met een zwarte huidskleur maar over iemand die zwart is geworden door roet van de schoorsteen. Toch wordt deze intentieverklaring, compleet verketterd als een aanval op "onze" traditie. Kinderen die in het schoorsteenverhaal geloven, hebben absoluut geen probleem met Pieten zonder oorbellen en dikke lippen en wat minder zwarte schmink. Integendeel, het verhaal wordt er alleen geloofwaardiger door. Voor volwassenen lijkt dit moeilijker te verteren. Allerlei argumenten worden gebruikt, de ene al wat meer omhuld in woede dan de andere.

Een echte non-discussie dus. Tegenstanders zitten vast in deze tegenstrijdige benadering en vallen de voorstanders aan op zaken die ze helemaal niet vragen.

3. IS ZWARTE PIET RACISTISCH? SCHULD-GEVOELENS ZIJN NERGENS VOOR NODIG MAAR LATEN WE ER WEL IETS AAN DOEN.

De figuur van Zwarte Piet is in de loop van de tijd geëvolueerd naar een personage dat de laatste decennia populair was en dat dus wel degelijk

beïnvloed is door de koloniale beeldvorming over zwarte mensen in de 19de eeuw. We verwijzen naar het uitgebreide pedagogische materiaal op de website <http://nederlandwordtbeter.nl>. De typische Spaanse pagekledij verwijst bv. naar schilderijen van zwarte kindslaafjes van rijke kooplieden uit het 17de-eeuwse Nederland (als statussymbool van rijkdom).

Uiteraard heeft geen enkele ouder racistische bedoelingen met de overname van deze beeldvorming uit het verleden. Toch wordt op deze wijze een bepaald koloniaal beeld in stand gehouden dat een traumatisch effect heeft op kinderen. Zelfs als dit niet kwetsend zou zijn voor alle zwarte mensen, zoals bv. Lies Lefever stelt, dan nog draagt dit bij aan bepaalde (hedendaagse) vooroordelen en negatieve beeldvorming.

Zoals alle minderheden zijn immers ook zwarte inwoners van België ontegensprekelijk het slachtoffer van racisme en discriminatie. In overheidsstudies over tewerkstelling blijkt dat mensen met een herkomst uit "sub-Sahara Afrika" zelfs nog meer gediscrimineerd worden dan mensen met een herkomst uit de Maghreb-landen.

Vooroordelen over zwarte mensen bij werkgevers spelen ongetwijfeld een grote rol. Deze vooroordelen komen niet uit de lucht vallen en zijn het resultaat van een heel proces van negatieve beeldvorming.

4. ANTIRACISTISCHE BEWEGINGEN MOETEN NIET MET PIETLUTTIGHEDEN BEZIG ZIJN? STRUCTUREEL RACISME GAAT OVER FEITELIJKE DISCRIMINATIE ÉN OVER BEELDVORMING.

Een "pietluttigheid" als de figuur van Zwarte Piet is uiteraard niet de enige oorzaak van deze negatieve beeldvorming en alleen deze figuur dekoloniseren zal dat probleem ook niet doen verdwijnen. Evenmin als de voorstelling van de kinderlijke zwarte in het Congo van Hergé of het personage Vrijdag in Robinson Crusoe an sich bepalend zijn voor het hedendaags racisme.

Al deze "pietluttigheden" uit het koloniale verleden samen, gecombineerd met bv. de hedendaagse rampenberichtgeving over Afrika, zorgen wel degelijk voor een negatieve beeldvorming over zwarte mensen. En op haar beurt is die beeldvorming een vrijgeleide voor het huidige klimaat van verrechtsing en concrete discriminatie op de woon- en arbeidsmarkt. Bewust of onbewust.

In een nieuwe campagne wil Hand in Hand de negatieve beeldvorming over mensen met een migratieachtergrond aanpakken door op zoek te gaan naar de oorsprong hiervan. En die ligt in ons koloniaal verleden.

We doen dit vooral omdat we hiermee het brede verhaal over racisme kunnen brengen zodat we medestanders kunnen vinden om de strijd tegen de structurele discriminatie op alle terreinen met ons aan te gaan.

Een laatste bedenking. Misschien ligt daar wel de ware reden van de enorme emotionele weerstand om Zwarte Piet een beetje aan te passen? Is Vlaanderen wel bereid om mensen met een migratieachtergrond een evenwaardige plek te geven? Oftelt alleen "onze" cultuur, "onze" tewerkstelling, "onze" macht, voor ons alleen?

Het is duidelijk dat het hier niet langer gaat om de onschuld van kinderen of om het plezier van een Sinterklaasfeest voor alle kinderen, ook die met een migratieachtergrond.

Laat ons alvast beginnen met "onze" traditie te versterken door de nieuwe Belgen erbij te betrekken op een evenwaardige wijze.

Want de Sint komt voor ELK kind.

Infosessie #Praktijktestennu in Genk: 16 januari

HET CMGJ EN UIT DE MARGE HOUDEN IN GENK EEN INFOESSIE OVER #PRAKTIJKTESTENNU, HET PLATFORM TEGEN DISCRIMINATIE OP DE ARBEIDS- EN HUURMARKT. BIJ DEZE SESSIE KRIJGEN AANWEZIGEN UITLEG OVER WAT HET PLATFORM ZIET ALS DISCRIMINATIE, HOE WE DIT HERKENNEN OP DE ARBEIDSMARKT EN BIJ HET ZOEKEN NAAR EEN WONING. WE BEKIJKEN NADIEN WAT WE ERTEGEN KUNNEN DOEN.

#Praktijktestennu is een samenwerking van het Minderhedenforum, KifKif, Ella vzw, de Vlaamse Jeugdraad, Uit De Marge, Samenlevingsopbouw Antwerpen, Hand in Hand en het Vlaams Huurdersplatform.

In de infosessie leren jeugdwerkers, jongeren en anderen over discriminatie, hoe discriminatie uit te leggen, wat hiertegen kan gedaan worden en wat een praktijktest is. Een medewerker van Unia is aanwezig om vragen uit het publiek over het indienen van een klacht te kaderen.

VOOR WIE:

Jeugdwerkers, jongeren en iedereen die professioneel en/of activistisch met het onderwerp bezig is.

MET BEGELEIDING VAN:

Hasna Ankal, stafmedewerker CMGJ vzw

PLAATS:

Jeugdcentrum Rondpunt 26.
Adres: Europalaan 26, 3600 Genk

DATUM EN TIJD:

16 januari 2017 van 18.00 uur tot 20.00 uur.

Voor inschrijving en/of meer info: hasnacmgj.be - 089 84 50 04
Meer info over het platform vind je ook op <http://www.jobdiscriminatie.be/praktijktestennu>

CAMPAGNE PRAKTIJKTESTEN

Eerst het goede nieuws: een doorbraak in Brussel?

Brussels minister van Tewerkstelling Didier Gosuin (DéFi) kondigde begin december tien maatregelen aan tegen discriminatie op de arbeidsmarkt. Een daarvan is de invoering van praktijktests. Dat is een doorbraak in dit dossier.

Gosuin benadrukte in een mededeling wel dat de praktijktests 'geen provocerend karakter mogen hebben' en enkel zullen worden gebruikt 'na klachten of sterke vermoedens van discriminerende praktijken bij een bedrijf'. Het Platform Praktijktesten Nu opteert daarentegen ook voor proactieve praktijktesten.

Het is wel nog niet zeker dat de maatregel er effectief komt. Gosuin houdt immers een slag om de arm en gaat eerst aan de Raad van State vragen of het Brusselse Gewest wel degelijk bevoegd is om dergelijke controles uit te voeren.

Dan het slechte nieuws: zelfs geen zelfregulering in Vlaanderen

De federale en Vlaamse regering zetten vooral in op de piste van zelfregulering door bedrijven. Met andere woorden enkel praktijktesten door de eigen sectorvertegenwoordigers. Dat zou praktijktesten door de overheid overbodig maken.

Het Platform Praktijktesten Nu gelooft niet dat zelfregulering volstaat maar heeft toch onderzocht in hoeverre dit nu eigenlijk gebeurt of zal gebeuren. We analyseerden alle sectorconvenanten voor de periode 2016-2017, dit zijn akkoorden tussen de Vlaamse regering en de sociale partners, waarin bepalingen zouden opgenomen moeten zijn over de aanpak van discriminatie op de arbeidsmarkt. het resultaat was bijzonder bedroevend.

Een samenvatting van ons rapport

De Vlaamse resolutie van oktober 2015 en de federale resolutie van mei 2015 zetten beiden in eerste instantie in op zelfregulering door de sectorale sociale partners. Zowel de Vlaamse als de federale minister van werk, werden door de parlementaire meerderheid opgeroepen om

de sectorale sociale partners aan te zetten om systemen van zelfregulering in te voeren door middel van praktijktests en mystery calling. Pas wanneer zou blijken dat die er geen werk van maken of als bedrijven toch hardnekkig blijven discrimineren, zou de federale inspectie in actie mogen schieten via gerichte controles.

Anderhalf jaar na goedkeuring van de federale resolutie en een dik jaar na de Vlaamse maakt Praktijktesten Nu het bilan op van die sectorale zelfreguleringen. En dat bilan oogt niet positief.

In het inhoudelijke kader voor de sectorconvenanten dat de overheid naar voor schuift voor de onderhandelingen met de sociale partners, komt zelfregulering niet aan bod. De Vlaamse overheid heeft zich ook in de onderhandelingen met de sectoren duidelijk niet veel moeite getroost om de sectorale zelfregulering te promoten en te stimuleren, zoals gevraagd door de meerderheidsresolutie van het Vlaams Parlement.

Resultaat is dat zelfregulering geen enkele keer voorkomt in de analyse van de 33 sectorconvenanten: noch in de acties en al helemaal niet bij de resultaatsindicatoren. Hoewel elke convenant een resultaatsindicator moet opnemen rond diversiteit en discriminatie, zetten slechts 6 van de 189 resultaatsindicatoren op dat laatste in. De naar voor geschoven resultaatsindicatoren inzake discriminatie zijn louter inputgericht en erg weinig ambitieus geformuleerd.

Slechts 4 sectoren gaan een non-discriminatie code opmaken, doorgaans blijven discriminatieacties beperkt tot sensibilisering en vorming. Discriminatie wordt in veel sectoren herleid tot diversiteitsmanagement en HR-beleid dat vooral focust op de tekorten en drempels bij de kansengroepen zelf en niet op de organisatie- interne uitsluitingsmechanismen.

Uit de analyse van de sectorconvenanten kunnen we enkel concluderen dat de sectorale zelfregulering nergens aanslaat en volstrekt faalt. Zelfs in de 'risico'-sectoren van de interim en dienstencheques, wordt de zelfregulering niet paritair uitgevoerd zoals voorzien in de parlementaire Vlaamse en federale resoluties. Uit het 'akkoord over de aanpak in de dienstenchequesector', wordt duidelijk dat de sociale partners niet tot een akkoord zijn gekomen over het gezamenlijk organiseren van de mystery calls en praktijktesten. De werkgevers willen deze zelf en alleen organiseren zoals in de interimsector. Dat is dus niet zoals werd afgesproken in de resolutie.

Praktijktesten Nu roept de federale en Vlaamse overheid daarom op het geweer van schouder te veranderen. Na het falen van de sectoren moet de overheid haar verantwoordelijkheid nemen om binnen het kader van haar inspectiediensten zelf proactieve mystery calling en praktijktesten mogelijk te maken. Dat is trouwens ook de logica van de federale resolutie. Het is bovendien ook efficiënter, effectiever en transparanter. De situatie op de arbeidsmarkt is voldoende ernstig om eindelijk werk te maken van een handhavingsbeleid die naam waardig. Tijd om komaf te maken met de cultuur van straffeloosheid die ons competentiebeleid blijft ondermijnen en onze arbeidsmarkt ontwricht!

Infosessies Praktijktesten Nu

Het platform Praktijktesten Nu legt zich niet neer bij bovenstaande ontwikkelingen en zoekt meer steun voor haar eisen. We doen dit onder meer via vormingen in verschillende steden.

De eerstvolgende vindt plaats in Genk op 16 januari 2017 (zie hiernaast).

COLOFON

Dit is een uitgave van
Hand in Hand tegen racisme vzw,
Grote Steenweg 91
2600 Berchem
tel 03/281.15.05
www.anti-racisme.be
info@anti-racisme.be

Hand in Hand is lid van 11 11 11, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Hart boven Hard, FOV, United for Intercultural Action en het platform Praktijktesten Nu

REDACTIE

Marius Dekeyser en Ludo Segers

VORMGEVING

www.x-oc.com

DRUK

De Wrikker, Berchem

ADRESWIJZIGING

Is uw adres niet correct of gaat u weldra verhuizen?
Laat ons iets weten a.u.b.

WEBSITE

Voor meer info over de werking van Hand in Hand vzw, kan u altijd terecht op onze website,
www.anti-racisme.be
of www.jobdiscriminatie.be

GIFTEN

Wilt u de werking van Hand in Hand financieel ondersteunen? Stort een gift op ons rekeningnummer 000-0000116-19.
IBAN BE 39 0000 0001 1619
BIC BPOTBEB1

Vanaf minimaal 40 euro per jaar ontvangt u een fiscaal attest.

PAPIEREN CAMPAGNEBRIEF OF E-ZINE

Vier maal per jaar ontvangt u een gratis Campagnebrief van Hand in Hand. We denken dat dit nog steeds nuttig is in deze digitale tijden, ook omwille van de oververzadiging van het e-mailverkeer. In de Campagnebrief gaan we ook iets dieper in op onze thema's en campagnes dan in de korte berichten die we via e-mail versturen.

Wil u echter sneller nieuws of meer kort op de bal, laat ons dan uw e-mailadres weten en we bezorgen u voortaan ook ons e-zine met regelmatige campagneoproepen. Of wil u liever geen papieren Campagnebrief meer, maar enkel digitale berichten, laat ons dan zeker ook iets weten. Vergeet ook niet om eventuele adreswijzigingen door te geven, waarvoor dank.

WAAROM HAND IN HAND JE STEUN VERDIENT

Met de verkiezing van Donald Trump in de Verenigde Staten vergroot het lijstje van regeringsleiders die het niet zo nauw nemen met mensenrechten en met het principe dat we allen gelijkwaardig zijn. Bovendien zijn weer vele mensen ontvankelijk voor een discours dat vertrekt van de superioriteit van de ene bevolkingsgroep boven de andere.

Ook in Vlaanderen gaan er terugstemmen op om het Vlaams Belang te betrekken in bestuursakkoorden. Deze trends zetten het samenleven in onze superdiverse samenleving nog meer onder druk.

De opdracht van Hand in Hand wordt de volgende jaren dus zeker niet gemakkelijker.

Op 14 januari starten we met een nieuwe campagne die nauw aansluit bij deze zorgwekkende evolutie.

Met "Dekolonisatie van de (lokale) samenleving" willen we naar de kern gaan van de samenlevingsproblemen in onze steeds diverser wordende maatschappij. Enerzijds racisme en discriminatie en anderzijds verlies aan perspectief en geruststellende herkenbare omgevingen. Een campagne die laat inzien dat het westers superioriteitsgevoel blind maakt voor bestaande mogelijkheden naar een beter samenleven. Een campagne die meer mikt op vertrouwen dan op angst en onzekerheid. Een campagne die de geschiedenissen van alle medeburgers betreft in een project voor de toekomst (zie www.anti-racisme.be).

Ondertussen voeren we via het Platform Praktijktesten Nu de druk op de politieke partijen op om

een juridisch kader te scheppen voor praktijktesten tegen discriminatie op de woon- en arbeidsmarkt.

In Hart Boven Hard timmeren we samen met andere organisaties aan het diverser worden van het sociale middenveld in Vlaanderen en aan maatschappelijke instellingen die meer oog hebben voor de diversiteit van onze bevolking.

Inmiddels is ook onze staf uitgebreid met een tweede personeelslid Stella. We gaan er dan ook met nog meer engagement tegenaan.

Dit kan allemaal ook omdat we op jouw steun kunnen rekenen. Waarvoor onze oprechte dank.

Je ontvangt een fiscaal attest vanaf een storting van minstens €40 op onze rekening BE39 0000 0001 1619.

Met vriendelijke groeten,

PS1. Met je email-adres kunnen we je gemakkelijker op de hoogte houden van onze werking en campagnes. Stuur gerust een mailtje naar info@anti-racisme.be met vermelding van "e-nieuwsbrief".

PS2. Het fiscaal attest kan automatisch in je belastingvoorstel verwerkt worden als we je rijksregisternummer kunnen vermelden. Dat zullen we doen als je dit ons doorstuurt.

Ludo Segers
Voorzitter

Marius Dekeyser
coördinator

Vrijwilligers gezocht

Hand in Hand is steeds op zoek naar vrijwilligers, zowel voor de landelijke werking als om lokaal een steentje bij te dragen.

De mogelijkheden zijn legio, variërende van administratieve taken op het secretariaat tot het opstarten van een lokale werking tegen racisme. Medewerking aan onze campagnes kan vele vormen aannemen. Je tijdsinvestering kan je zelf bepalen.

Contacteer het secretariaat of surf naar www.anti-racisme.be en klik op **Doe Mee**.